

Avrupa Sosyal Ortak kuruluşlarının ortak projesi

Sosyal diyalog mini vakaları

Mini vaka: Türkiye	
Belediyelerde yerel bilgilendirme ve danışma kurullarının kurulması	
Vaka özeti	<p>Kasım 2006 ile Eylül 2007 arasındaki dönemde yürütülen ve Avrupa'nın fon sağladığı bir proje aracılığıyla, HAK-İŞ sendikası ve Konya Belediyesi yönetimi Türkiye'de henüz uygulanmayan 2002 Avrupa Direktifindeki ilkelerin paralelinde bir bilgilendirme ve danışma kurulunun kurulması için düzenlemeler yaptı.</p> <p>Eylül 2007'de hazırlanarak HAK-İŞ Genel Başkanı ve Konya Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından imzalanan anlaşma ile Konya Sosyal Diyalog Platformu kuruldu. Bu anlaşmanın amaçlarından biri de Türkiye'de teşebbüs seviyesindeki çalışma kurullarının kurulması ve işleyişi ile ilgili genel bir model oluşturmaktı.</p> <p>Bu anlaşmada çalışma kurullarının oluşturulması, bunların iş tanımları ve 30'dan fazla personelin olduğu teşebbüslerdeki işletme prosedürleri ile ilgili detaylı düzenlemeler vardır. Anlaşmanın temelinde 2002 AB Direktifi olsa da, ikisinin arasında bazı önemli farklar bulunur.</p>

Türkiye: “Belediyelerde yerel bilgilendirme ve danışma kurullarının kurulması”

Ön bilgi

Türk sendika konfederasyonu HAK-İŞ Avrupa Birliği fonlarını kullanarak teşebbüs seviyesindeki çalışma kurullarının oluşturulması ve işletilmesi alanında Avrupa'nın en iyi uygulamalarını araştırmak, çalışma kurullarının işletilmesi konusunda temel personele eğitim vermek ve Konya'da uygulanacak bir çalışma kurulu yapısı modeli geliştirmek amacıyla Konya Büyükşehir belediyesi yönetimi ile bir ortak proje başlattı. HAK-İŞ sendika konfederasyonu ile Konya Büyükşehir Belediye Başkanı arasında imzalanan bir anlaşmaya dayanarak, projeye katılan işçilerin temsilcileri ile işverenler şimdi “Konya Sosyal Diyalog Platformu”nun çekirdeğini oluşturuyor. Konya Büyükşehir Belediyesinde işyeri bilgilendirme ve

danışma kurulları için prototip oluşturmaya başladılar.

Çalışma kurulu modelinin yapısında daha çok, Türkiye'de uygulanmayan, çalışanlara yönelik bilgilendirme ve danışmayla ilgili 2002/14/EC nolu Avrupa Direktifinin içeriği kullanıldı. Bu model sadece Konya belediyesindeki yönetime ve işçilere atıfta bulunmakla beraber, özellikle diğer kuruluşlarda benzer kurumların oluşturulmasıyla ilgili bir model belirlemeyi amaçlar.

Proje

Çalışma kurulu anlaşması hazırlanırken, projede Konya Büyükşehir Belediyesi'nden, HİZMET İŞ Konya İl Örgütünden, HAK-İŞ'ten ve Büyükşehir Belediyesi dahilindeki

üç bölge belediyesinin temsilcilerinden 18 kişinin yer aldığı bir ilk ortak grup vardı. Bu grup kendi işleyişini daha iyi anlamak ve yerel bağlamda işe yarayacak bir anlaşmanın temelini atmak amacıyla Avrupa Birliği'ndeki işyeri bilgilendirme ve danışma kurullarının örneklerini araştırıp kıyasladı. Projeye daha sonra Büyükşehir Belediyesi'nden, bölgelerden ve sendikalardan 165 lider daha katıldı.

Anlaşma

20 Eylül 2007 tarihinde Ankara'da "HAK-İŞ konfederasyonu ve Konya Büyükşehir Belediyesi arasında, bir bilgilendirme ve danışma kurulu için orijinal bir model oluşturmaya yönelik anlaşma" başlıklı bir anlaşma imzalandı. Bu anlaşmanın eklerinden birinde bilgilendirme ve danışma kurullarının oluşturulma ve işleyiş uygulamaları için detaylı düzenlemeler yer alıyordu. Bu anlaşmanın resmi İngilizce tercümesinden alınan amaçları şunlardır;

- "İyi ve dengeli çalışma koşulları sağlamak, teşebbüsteki işverenle çalışanlar arasında sürekli ve kurumsal diyalog, bilgi akışı ve iletişim sağlayarak çalışanların huzur ve güvenliğini ve teşebbüslerin rekabet gücünü karşılıklı olarak arttırmak"; ve
- "Ülkemizde yasal bir zemini olmayan 'Bilgilendirme ve Danışma Kurullarını' 11 Mart 2002 tarihli Konsey Direktifi kapsamında ülkemizde yasal konuma oturtacak istisnai ve yasal bir model geliştirmek."

Bilgilendirme ve danışma kurullarının işletme prosedürlerini içeren beş sayfalık anlaşmada aşağıdaki önemli taahhütler yer almaktadır;

- İşgücünün %10'unun yazılı talebi üzerine 30 kişiden fazla personelin bulunduğu işyerlerinde bir kurul oluşturmak;
- Bu kurul teşebbüsün büyüklüğüne göre eşit sayıda yönetim ve işçi temsilcisinden oluşan bir ortak yapı olmalıdır. 30 ile 50 kişinin çalıştığı teşebbüslerde iki müdür ve iki temsilciden oluşan dört kişilik bir kurul olmalıdır. Değişken ölçekle bu

sayı 500'den fazla işçinin olduğu teşebbüslerde on iki üyeye çıkar. 1.000'den fazla işçinin olduğu kuruluşlarda bu sayının anlaşarak arttırılabileceği kaydedilmektedir;

- İşyerinde bir sendika varsa, temsilciler sendika veya sendikalar tarafından görece üyelik güçlerine göre atanır. Sendika yoksa, üyeler gizli oylama ile seçilir;
- Kurul başkanlığı her yıl yönetim ve işçi liderleri arasında el değiştirir ve bu kişiler kurul işlerinin idaresinde yardımcı olmak üzere bir sekreterlik oluşturmakla yükümlüdür;
- Kurul her yıl en az dört kere toplanır;
- Kurulun görevleri şöyle tanımlanır; "... teşebbüslerde istihdam edilen ve 2002/14 nolu AB Direktifinde tanımlanan çalışanların bilgilendirme ve danışma haklarıyla ilgili uzlaşma ve çözüm odaklı müzakereler yapmak. Bu Kurul Toplu İş Sözleşmesinden ve maaşlardan kaynaklanmayan sorunlarla ilgili çalışmalar yürütür."
- Kurul görüşmelerinin özel kapsamı detaylı olarak anlatılmıştır ve aşağıdakileri içerir (resmi İngilizce tercümeden alıntı);
 - Mali ve idari konular; Firmanın gelişmesi (etkinlik, kalite, performans);
 - İstihdam düzeyleri ve koşulları;
 - Disiplin konuları;
 - İşyerinde sağlık ve güvenlik, işyeri ortamı;
 - Firmanın yapısal değişimi;
 - İşçiler ve işverenler için önemli yönetmelikler;
 - İşyeri ile ilgili işbirliğine uygun meseleler;
 - Firmanın yasal statü değişikliği;
 - Firma ekipmanının genişletilmesi, daraltılması veya imha edilmesi;
 - Yeni teknolojilerin sunumu;
 - Personel yapısının değişmesi;
 - Çalışma saatleri dışındaki mesainin programlanması;
 - İşten çıkarma ve mesleki eğitim;

- İşyeri ve güvenlik komitesi için üye seçimi;
 - Cinsiyet, din, dil ve ırk ayrımcılığıyla mücadele;
 - Özürlüler için yönetmelikler ve tedbirler;
 - İşçiler için önemli olan parasal koşullar ve çalışma koşulları;
 - Çalışma kuralları, çalışma süresi ve ödeme prosedürleri;
 - Takip araçları (teknik konular); İşyerinde sağlık ve güvenlikle ilgili konular;
 - Eğitim programları; ve
 - Sosyal faaliyetler;
- Son hükümler işçi temsilcilerinin ayrımcılıktan ve kurban edilmekten korunması ile ilgilidir ve kurulun işinin çalışma saatlerinde yürütüleceğini teyit eder.

Yorum

Bu anlaşma Avrupa Direktifinin şartlarını temel almakla beraber, bazı bakımlardan ondan farklı olması ilginçtir. Ayrıca bu anlaşma Avrupa'daki çeşitli ulusal bilgilendirme ve danışma modellerinden hiçbirinin belirli biçimini takip etmez.

Bu anlaşma Direktifte belirtildiği gibi 50 değil 30 işçinin bulunduğu teşebbüslerde kurulların oluşturulmasıyla ilgilidir. Bu kurulun ele alacağı meselelerin listesi Direktifteki sınırlı listeden çok daha uzun ve geniş kapsamlıdır. Bu anlaşmanın Avrupa Direktifi kadar detaylı olmadığı konular ise bilgilendirme ve danışma terimlerinin tanımları ve önemli kararların verildiği koşullarla başa çıkılması ile ilgili özel hükümlerdir.

Katkıda bulunan: Şahin Serim (HAK-İŞ)